

OSZTÁLYOZÓ VIZSGA KÖVETELMÉNYEK

FELSŐ TAGOZAT

5. OSZTÁLY

Matematika

- Gondolkodási és megismerési módszerek
  - Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján
  - Két véges halmaz közös részének, illetve uniójának felírása, ábrázolása
  - Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint
  - Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel
- Számtan, algebra
  - Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen
  - Ellentett, abszolút érték felírása
  - Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben
  - A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása.
  - Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása
  - Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése
- Összefüggések, függvények, sorozatok
  - Tájékozódás a koordinátarendszerben: pont ábrázolása, adott pont leolvasása
  - Egyszerűbb grafikonok, elemzése
  - Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése
- Geometria
  - Tételek, félegyenes, szakasz, szögtartomány, sík, fogalmának ismerete, a körző, vonalzó célszerű használata
  - Alapszerkesztések: pont és egyenes távolsága, két párhuzamos egyenes távolsága, Szakaszfelező merőleges, szögfelező, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése
  - A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete
  - Téglalap és a négyzet területének és kerületének kiszámítása
- Valószínűség, statisztika
  - Egyszerű diagramok értelmezése, táblázatok olvasása
  - Néhány szám számtani közepének kiszámítása
  - Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése

Magyar irodalom

- **Család, otthon, nemzet:**
  - az alábbi fogalmak ismerete: motívum, műnemek, lírai én, idill, rím, népköltészet, prózai forma, verses forma, Biblia
  - az alábbi műfajok ismerete: dal, életkép, episztola, mese, monda, rege, mítosz
  - az alábbi művek ismerete: Weöres Sándor: Ó ha cinke volnék; Petőfi Sándor: Füstbe ment terv; Petőfi Sándor: Egy estém otthon; Arany János: Családi kör; Biblia: A világ teremtése, A vízözön története, Jézus születése, Napkeleti bölcsek
  - Tudjon fejből idézni 1-2 versszakot: Weöres Sándor: Ó ha cinke volnék; Arany János: Családi kör; Rege a csodaszarvasról
- **Petőfi Sándor: János vitéz:**

Petőfi Sándor életrajza; Az elbeszélő költemény meghatározása, jellemzői.; Alapvető költői szóképek, rímfajta, ritmusfajta felismerése. ; A szerkezet és a megjelenítés eszközei, a hős, a kaland, az erkölcsi választások.; Tudjon 1-2 versszakot fejből idézni.

- **Szülőföld, táj:**

A szűkebb természeti környezet, a szülőföld, a családi kapcsolatok.; A tájleíró költemény jellemzői.; Az útleírás, úti levél, tájleírás prózában. ;

Az alábbi művek ismerete: Petőfi Sándor: Szülőföldemen; Petőfi Sándor: Az alföld; Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)

- **A Pál utcai fiúk:**

A regény cselekménye, szereplői, szerkezete. ; Konfliktusok a regényben.; A fő-, és mellékszereplők jellemzése.; A regény fő mondanivalója, üzenete.

Magyar nyelvtan

- **Kommunikáció:** Kommunikációs kapcsolat: a köszönés, a megszólítás, a bemutatkozás, a bemutatás; természetes- és mesterséges jelek; A kommunikáció nyelvi és nem nyelvi jelei; A tanuló igazodjon el a mindennapi kommunikációs helyzetekben.; Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit.; Törekedjen az egyszerű, érthető, hatékony közlésre.; Legyen képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni.; Alkalmazza a kérdés és a tudakozódás szóbeli formáit a közlőhelyzetnek megfelelően.

- **Helyesírás, nyelvhelyesség:**

Ismerje a betűrendbe sorolásnak, az elválasztásnak és a kelezésnek a fontosabb szabályait; Különböztesse meg a szótót és a toldalékokat; Tudja az összetett szavakat előtagra és utótagra bontani.; Legyen képes megnevezni a helyesírási alapelveket, ismerje fel saját munkáiban a főbb helyesírási alapelvek alkalmazásának az eseteit, törekedjen a tanult helyesírási szabályok alkalmazására.

- **Állandósult szókapcsolatok, könyvtárhasználat, elbeszélés és leírás :**

Tudjon memoritereként min. 10 magyar közmondást és szólást, legyen képes értelmezni őket.; Képes legyen eligazodni a könyvtárban, mit hol talál.; Tudjon különbséget tenni az elbeszélő és a leíró szöveg között, maga is tudjon alkotni minimum 100 szavas szöveget a témában.

- **Nyelvi szintek:**

A tanuló ismerje a főbb beszélszervek működését.; Ismerje fel a magánhangzókat, a mássalhangzókat.; Ismerje a hangok csoportosításának a főbb szempontjait (rövid és hosszú, mély és magas magánhangzók, rövid és hosszú, zöngés és zöngétlen mássalhangzók).; A tanuló ismerje fel egyéni közlésmódjának a jellemzőit, törekedjen megfelelő hangképzésre és helyes beszédlegzésre.

- **A szavak hangalakja és jelentése:**

A tanuló ismerje fel és nevezze meg a hangutánzó, a hangulatfestő, a többjelentésű, a rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakat a szövegben.;

Törekedjen megfelelő használatukra a fogalmazásokban.

Természetismeret

- A növények testfelépítése:

Legyen tisztában az élőlények életjelenségeivel, szerveivel. Tudja a létfenntartó és a fajfenntartó szervek közti különbségeket. Ismerje a növények táplálkozási jellemzőit.

Jellemezze a tanult zöldségnövényeket, gyümölcsöket. Ismerje a kártevők elleni védekezési módokat és a környezetkímélő gazdálkodás jellemzőit.

- Az állatok testfelépítése:

Legyen tisztában a különböző állatcsoportok jellemzőivel, tudja besorolni az egyes tanult állatfajokat a megfelelő csoportba. Ismerje a tanult állatok tulajdonságait, pár szóval jellemezze őket.

- Anyagok és tulajdonságaik:

Ismerje a különböző halmazállapot jellemzőit, a halmazállapot változásokat tudja felsorolni. Tudja a talaj kialakulását, a víz és a levegő összetételét, jellemzőit. Ismerje az égés feltételeit, jellemzőit.

- Mérések, mértékegységek, mérőeszközök:

Ismerje a mértékegység fogalmát, a mérőeszközöket. Legyen tisztában a hosszúság, tömeg, térfogat, hőmérséklet fogalmával, átváltásokkal, középhőmérséklet és hőingadozás számításaival.

- Tájékozódás az időben:

Legyen tisztában a Föld mozgásainak és az időszámításnak az összefüggéseivel. Ismerje az időszámítás alapegységeit, év, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc egységeit, átváltását.

Ismerje a Naprendszer működését, tagjait.

- Tájékozódás a térben:

Ismerje a térkép fogalmát, méretarány, vonalas aránymérték, jelrendszer tulajdonságait.

Tudja a térképi ábrázolás fajtáit, szintvonalakat, világtájakat, iránytűt. Tudjon tájékozódni a térképen, a keresőhálózatot tudja használni.

- Alapvető légköri jelenségek:

Ismerje a légköri jelenségek elemeit: napsütés, hőmérséklet, szél, csapadék. Tudja az időjárás és éghajlat közti különbséget, éghajlati diagram ábrázolását. Ismerje az üvegházhatás jelenségét.

- Az emberi szervezet működése:

Tudja az emberi szervezet felépítését, szervrendszereket: emésztő, légző, mozgás, szaporodás, keringés és kiválasztás szerveit. Ismerje az érzékszervek működését.

Történelem

Fogalmak: kódex.

- Ókor:

Kronológia: Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.

Fogalmak: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légio, népvándorlás.

Személyek: Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.

Kronológia: Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.

Topográfia: Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.

- Kereszténység:

Fogalmak: egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, keresztség és úrvacsora.

Személyek: Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok.

Topográfia: Jeruzsálem, Betlehem.

- Középkor világa:

Fogalmak: földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás.

Személyek: Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.

Topográfia: Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.

- Árpád-kor:

Fogalmak: hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.

Személyek: Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.

Kronológia: 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.

Topográfia: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.

Hon és népismeret

- Írásbeli: Különböző típusú írásbeli feladatok
- Szóbeli: Önálló felelet az alábbi témakörök valamelyikéből
- A kamra és a vidéki ház gazdasági épületei
- A paraszti munka éves rendje
- A vetéstől az aratásig; a metszéstől a szüretig
- A falu mesteremberei
- A falu öngazgatása
- A Kárpát-medence magyarok által lakott területei: Erdély, Partium/székelyek, csángók/ Felvidék Kárpátalja Bácska, Bánát, Szlovénia magyarsága
- Az ember életének meghatározó eseményei

Német nyelv

A tanév során feldolgozott kommunikációs szándékok, témakörök és fogalomkörök alapján a továbbhaladás feltételei:

- A tanuló megérti az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.
- Megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát. Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír.

- **Beszédértés, hallott szövegértés:**
- A tanuló az egyszerű tanári kérdéseket, kéréseket valamint a korábban feldolgozott szövegeket megérti. Képes megérteni rövid mondatból álló megnyilatkozásokat.
- A mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat felismeri, ezekből képes következtetni a szövegek témájára;
- Képes kiszűrni a lényegét és néhány konkrét információt ismert témájú rövid, egyszerű szövegből.
- **Beszédképesség:**
- A tanuló képes egyszerű információt kérni és adni, 5 - 6 mondatban egy feldolgozott témáról, beszélni. Képes elmondani néhány összefüggő mondatot önmagáról és a tanult témákról.
- Képes néhány egyszerű, a beszélgetés strukturálása szempontjából fontos elem megismerésére és alkalmazására pl. beszélgetés kezdeményezése, figyelemfelhívás.
- Képes néhány egyszerű nyelvtani szerkezet és mondatfajta használatára; a szavakat, szócsoportokat képes összekapcsolni kötőszókkal.
- **Olvasott szövegértés:**
- A tanuló ismert szöveget hibátlanul olvas. Ismert szavakat, kifejezéseket tartalmazó szöveget megért. Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős neveket, szavakat és egyszerű fordulatokat felismer. Képes egyszerű, különböző műfajú szövegeket olvasni, lényegüket megérteni. Képes egyszerű, informatív szövegből pl. brosúrából tárgyyszerű információt szerezni.
- **Írásképesség:**
- Ismert szöveg diktálás utáni leírása, tankönyvi feladatok megoldása, több mondatból álló szöveg leírása.
- **Szókincs: 400 - 500 lexikai egység produktív ismerete + 200 - 300 szó receptív szókincs**

Informatika

- Alapvető informatikai fogalmak: hardver, szoftver, mappa, fájl,
- Mappa szerkezet létrehozása, másolás, átnevezés, törlés...
- Alapvető robotikai alapfogalmak ismerete: algoritmus, szekvencia, folyamatábra, kódolás
- Paint program ismeret és használata.
- Egyszerű bemutató készítése Power Pointtal.
- Keresés az Interneten, online kommunikáció (email, Messenger)
- Word szövegszerkesztő használata, egyszerűbb formázási lehetőségek (karakter, bekezdés)

Erkölcstan

- Beszélgetés erkölcsös véleményalkotással, a saját helyünk megítélése a világban.
- Pozitív – negatív véleményalkotás helyessége, formája, ezen tulajdonságok szétválogatása.
- A család fontosságának felismerése, pozitív viselkedéskultúra alkalmazása a mindennapokban.
- Napi helyes életvitel kialakítása (napirend összeállítás).

- A mindennapokban való helyes viselkedés.
- Az iskolai házirend ismerete, elfogadása.

Vizuális kultúra

Egész évre 10 db beadandó rajz a következő témákban:

- 1. Őszi levélrajz,
- 2. tónusos ábrázolás,
- 3. hengeres tárgy rajza elipszissel,
- 4. tájkép rajz téri ábrázolással,
- 5. kompozíció grafikai jelekkel,
- 6. Óskori ábrázolás, vázlat,
- 7. egyiptomi ábrázolás, vázlat,
- 8. mezopotámiai ábrázolás,
- 9. görög templom rajza,
- 10. római építészeti vázlat.

Technika és életvitel

- Ismerje, a környezet tudatos átalakításának elveit és szükségességeit.
- Ismerje az ember alapvető szükségleteit.
- Sorolja fel lakás rendeltetéseit, részeit, jellemzőit.
- Ismerje a hagyományos építőanyagokat a lakásépítésben.
- Tudja a környezet hatásait a lakásra.
- Magyarozza el, hogy miért, és hogyan öltözködünk?
- Tudja a ruházati alapanyagok csoportosítását.
- Ismerje fel az egészséges táplálkozás jelentőségét.
- Soroljon fel ételkészítési eljárásokat.
- Sorolja fel a településtípusokat, és azok jellemzőit.
- Ismerje a zöldnövényzet szerepét környezetünkben.
- Tudja a növények életfeltételeit.
- Magyarozza el a növényápolás műveleteit.
- Tudja a kerti növényeink csoportosítását.
- Sorolja fel a gyalogos, a kerékpáros és a tömegközlekedés szabályait és helyes magatartásformáinak alkalmazását.
- Tudjon becsülni centiméter pontossággal, mérni milliméter pontossággal.
- Méretarányos kicsinyítés, nagyítás.
- Ismerje a következetes és rendszeres tisztálkodást.
- Ismerje a családi munkamegosztást, a házi és ház körüli munkákat.
- Ismerje fel a környezetkímélő magatartást és takarékoság fontosságát.
- Ismerje a biztonságos kerékpáros közlekedés szabályait, és alkalmazását.

Gyakorlati munkák:

- természeti anyagomból lakhely készítése
- plakát készítése: eladó ház
- töklámpás készítése (sajtosdoboz, zsírpapír)
- só-liszt gyurmából házikó kialakítása
- papír-báb felöltöztetése (lány-fiú) ragasztással
- tobozfenő kialakítása
- fonal munka (pókozás, szövés, vagy fonalkép)
- terített asztalterv
- préselt levélkép
- makett készítése: ház (udvarát is)
- makett készítése: autó
- közlekedési jelzőtáblák szerkesztése
- kifűjt tojásból dekoráció
- kert tervezése
- makett készítése: híd (környezetét is)
- vetületábrázolás: gyufás skatulya vetületei

Ének-zene

- Énekes dalanyag: 10 megjelölt nép-és műdalok éneklése emlékezetből
- Népzene
  - A népi zenekar felismerése hallás után: hegedű, cimbalom, klarinét.
  - Ritmikai fogalmak-ismeretek: a tizenhatod ritmus, a kis nyújtott és éles ritmus – értéke, gyakorlóneve, jele; a nyolcad értékű szünet.
  - Hangsorok: az 1b előjegyzés, előadási jelek: dinamikai jelek: p – piano, f – forte, ff – fortissimo
- Zeneirodalom

A zene eredete, fejlődése az őskorban. Az ókor zenéje, hangszerei. A középkor zenéje: az egyházi zene - gregorián, a világi zene – trubadúrok, minnesangerek. A reneszánsz kora, műfajai: kánon, madrigál, motetta A barokk kora és zenéje: a barokk zenekar, a barokk hangszerei, barokk műfajok: kantáta, korál, oratórium; zeneszerzők: Purcell, Vivaldi, Bach, Händel
- Zenei olvasás-írás, zeneelmélet
  - Ritmikai fogalmak-ismeretek: az alkalmazkodó ritmus; új ritmusértékek és szüneteik olvasása-írása, gyakorlóneve: a szinkópa, a nagy éles és nyújtott ritmus.
  - Dallami ismeretek: a felső „ré” és „mi” hangok.
  - Hangközök: a hangköz fogalma; egész- és félhang távolság; a tiszta hangközök felismerése, szolmizált éneklése: tiszta prím = T1, a tiszta oktáv = T8, tiszta kvart = T4; tiszta kvint = T5.
  - Hangnevek: ABC-s hangnevek jelölése G-kulcsban (violinkulcs) C’-C”-ig (C’D’E’F’G’A’H’C”). Hangsorok: a hétfokú hangsor (dúr és moll).
  - Tonalitás: dúr-moll tonalitás felismerése záróhang alapján. Előadási jelek: tempó és dinamikai jelek a tanult dalokhoz és a meghallgatott zeneművekhez kapcsolódva.

Testnevelés

- Futóiskolai és futófeladatok: egyenesen és íven, előre, hátra, oldalra mozgás közben 20–40 m hosszan
- Dobógyakorlatok: 1–3 kg-os tömött labdával fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban, beszőkkenéssel
- Távolugrás lépő technikával, rövid nekifutásból emelt elugró helyről és elugró gerendáról 4–10 lépés nekifutásból
- Folyamatos futások egyenletes ritmusban és tempóváltással 8-10 percen keresztül
- Gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe
- Keresztbe állított ugrószekrényen zsugorkanyarlati átugrás, huszárugrás és guggoló átugrás
- Kosárlabda: Labdavezetés irányváltásokkal, ritmusos labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, labdaátadások kétkezes mellsővel és felsővel
- Kézilabda: Az egy és két kézzel történő labdaátadások helyben és mozgásból
Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, a szabaddobás, büntetődobás

6. osztály

Magyar irodalom

- **Monda, ballada, elbeszélő költemény:**A monda műfaja, jellemzői, típusai; Magyar történeti mondák; A ballada műfaja, eszközei, jegyei
Ismerje az alábbi műveket: Beckó Vára; Rege a csodaszarvasról; Botond; Kőmíves Kelemenné; Arany János: A walesi bárdok, Mátyás anyja
Tudjon fejből idézni az alábbi művekből 1-2 versszakot: Rege a csodaszarvasról; Kőmíves Kelemenné
- **Toldi:** Emberi kapcsolatok, konfliktusok, lélekábrázolás.; A főszereplő összetett jellege: próbatételek, bűn és megtisztulás.; A jellemzés eszközei. Szerkezeti, nyelvi sajátosságok.; elbeszélő költemény
Tudjon 1-2 versszakot fejből idézni.
- **Versek:** Lírai alkotások elemzése. A lírai formanyelv sokfélesége: változatok a képiségre, zeneiségre, szerkezetre időmértékes verselés
Az alábbi művek ismerete: Janus Pannonius: Pannónia dicsérete; Balassi Bálint: Egy katonaének; Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez; Petőfi Sándor: A négyökrös szekér
memoriter: Pannónia dicsérete, A Reményhez 1-2 versszakot tudjon fejből idézni
- **Egri csillagok:** helyzetek, kalandok, konfliktusok a korszakot felidéző írói eszközök, ismétlődő motívumok jellemek és sorsok regény fogalma, fajtái

Magyar nyelvtan

- **Élőbeszéd- Írott szó:** A tanuló igazodjon el a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben (nyelvi és nem nyelvi jelek).; Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit, figyelje és tudja értelmezni partnerei kommunikációs nem nyelvi jeleit.; Törekedjen az egyszerű, érthető, hatékony közlésre.; Legyen képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és továbbadni.
- **Szófajok:** A tanuló ismerje a főbb szófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, névelő, névtutó, kötőszó, igekötő, kötőszó) általános jellemzőit, alaki sajátosságait.; Ismerje fel őket az írott szövegekben, és tudja megnevezni őket.; Ismerje és tudja alkalmazni mindennapi írásbeli alkotásaiban az ige, a főnevek (különös tekintettel a tulajdonnevek), a számnevek és melléknevek legáltalánosabb helyesírási szabályait és nyelvhelyességi tudnivalóit.; Ismerje a szóképzés fogalmát, és tudjon néhány képzőt megnevezni és fölismerni.

Matematika

- *Gondolkodási és megismerési módszerek*
Konkrét esetekben halmazokat felismerése és ábrázolása
Állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása
- *Számtan, algebra*
A római számjelek ismerete és képzése (L, C, D, M)
A 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100- számokkal való oszthatósági szabályok ismerete
Osztas legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban és ellenőrzés
Egész számok, azok ellentettjének, abszolút értékének ismerete, műveletvégzés
Törtszámokkal biztos műveletvégzés, reciprokok fogalma, alkalmazása
Egyenes, fordított arányosság, százalékszámítási feladatok biztos ismerete
- *Összefüggések, függvények, sorozatok*
Koordinátaival adott pontot ábrázolása, megadott pont koordinátáit leolvasása
Sorozatok adott szabály alapján folytatása
- *Geometria*
Szögek mérése, összehasonlítása, csoportosítása
Háromszögek csoportosítása szögek és oldalai szerint;
Szakaszfelező merőleges, szögfelező, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése
- *Valószínűség, statisztika*
Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása
Néhány szám számtani közepének kiszámítása

Természetismeret

- A Föld
Ismerje a Naprendszer tagjait, felépítését, gravitációt. Tudja, hogy a földi időszámítás a Föld mozgásaiból ered. Ismerje a Föld belső felépítését, gömbhéjas szerkezetét. Tudja a kőzetlemezek mozgásának következményeit, a különböző hegységképződéseket, a belső és külső erők felszínformáló tevékenységét. Legyen tisztában a kőzetek keletkezésének fajtáival, a föld felszínének eloszlásával óceánok és szárazföldek arányaival. Ismerje a földrajzi fókuszhasználatát.
- Az éghajlat:
Tudja az időjárás és az éghajlat elemeinek összefüggését, változásait. Ismerje az éghajlati övezeteket, jellemzőiket. Legyen tisztában az évszakok kialakulásának okaival. Ismerje Magyarországot jellemző éghajlatát.
- Hazai erdők:
Ismerje a hazai erdők kialakulásának feltételeit, életközösségét, jellemző növények és állatok tulajdonságait. Tudja rendszerbe foglalni a tanult növény- és állatfajokat. Legyen tisztában a termelő, fogyasztó és lebontó szervezetek jellemzőivel, a táplálkozási láncok felépítésével.
- Rétek, mezők, szántóföldek:
Ismerje a füves területek növényeinek jellemzőit, kialakulásuk feltételeit. Tudja az állatokat rendszerbe sorolni. Ismerje gabonanövényeink tulajdonságait.
- Vizek, vízpartok:
Ismerje a felszín alatti és felszíni folyó és állóvizek jellemzőit, változásait. Tudja a vízi életközösségek jellemző életfeltételeit, fajainak rendszertani besorolását. Ismerje a vízi életközösségek növényeinek és állatainak jellemzőit.

- Az ember szervezete és egészsége
Ismerje az ember szervezetét felépítő szervrendszerek feladatát, jellemzőit, szerveit, működését. Legyen tisztában az egészséges életmód feltételeivel, az ember egyedfejlődésével.

Történelem

- A magyar királyság virágkora:
Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, város, gazdaság, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, törvény, királyság, vallás, kultúra.
Fogalmak: aranyforint, nádor, nemes, ősiség és kilenced törvénye, kormányzó, végvár.
Személyek: I. Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, I. Szulejmán.
Topográfia: Nándorfehérvár, Visegrád, Mohács.
Évszámok: 1308 (I. Károly trónra lépése), 1456 (Nándorfehérvár), 1458-1490 (Hunyadi Mátyás uralkodása), 1526 (a mohácsi vereség).
- A világ és Európa a kora újkorban:
politika, állam, államszervezet, alkotmányos királyság, köztársaság, parlamentarizmus, birodalom, vallás, vallásüldözés
Fogalmak: újkor, felfedező, gyarmat, manufaktúra, reformáció, protestáns, jezsuita, katolikus megújulás, felvilágosodás, alkotmány.
Személyek: Kolumbusz, Luther, Kálvin, Cromwell, XIV. Lajos, Rousseau, Washington.
Topográfia: Amerika, Versailles, London, Szentpétervár.
Évszámok: 1492 (Kolumbusz Amerikában), 1517 (Luther fellépése), 1776 (az amerikai Függetlenségi nyilatkozat).
- Magyarország a kora újkorban:
Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, nemzetiség, népességfogyás, életmód, város, gazdaság, termelés, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, államszervezet, rendelet, birodalom, vallás, vallásüldözés
Fogalmak: végvár, hódoltság, szultán, szpáhi, janicsár, kuruc, labanc, hajdú, úrbér, jobbágyrendelet, zsellér, betelepítés, türelmi rendelet.
Személyek: Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József.
Topográfia: Pozsony, Bécs, Erdélyi Fejedelemség, Eger, Gyulafehérvár, Debrecen.
Évszámok: 1541 (Buda török kézen), 1552 (a „nagy várháborúk” éve), 1686 (Buda visszavívása), 1703-1711 (a Rákóczi-szabadságharc), 1740-1780 (Mária Terézia).
- A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon:
Fogalmak: népfelség elve, jakobinus, polgári nemzet, ipari forradalom, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, rendi országgyűlés, alsótábla, felsőtábla, reformkor, közteherviselés, cenzúra, sajtószabadság, választójog, felelős kormány, jobbágyfelszabadítás, honvédség, trónfosztás, nemzetiségi törvény.
Személyek: XVI. Lajos, Robespierre, Napóleon, Watt, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Wesselényi Miklós, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Jellasics, Görgei Artúr, Bem József.
Topográfia: Párizs, Waterloo, Debrecen, Isaszeg, Buda, Világos, Arad.
Évszámok: 1789 (a francia forradalom kezdete), 1815 (a waterlooi csata), 1830 (a Hitel megjelenése, a reformkor kezdete), 1832-1836 (reformországgyűlés), 1848. március 15.

(forradalom Pest-Budán), 1849. április 14. (a Függetlenségi nyilatkozat), 1849. október 6. (az aradi vértanúk és Batthyány Lajos kivégzése).

Német nyelv

- **A tanév során feldolgozott kommunikációs szándékok, témakörök, és fogalomkörök alapján a továbbhaladás feltételei:**
- A tanuló megérti és használja a mindennapok gyakoribb kifejezéseit és alapvető fordulatait. Be tud mutatkozni, be tud mutatni másokat, el tudja mondani hol lakik, hány éves, mi a kedvenc tevékenysége, étele, itala. Válaszol ismerős emberekre, dolgokra vonatkozó kérdésekre; és fel is tud tenni ilyen jellegű kérdéseket. Képes egyszerű párbeszédre, szóbeli, írásbeli beszámolóra a tanult témákban, amely 10-12 mondatból áll.
- **Beszédértés, hallott szövegértés:**
- Megérti az ismerős szavakat, fordulatokat, amelyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak. Megérti az ismert témákról szóló rövid kérdéseket. A mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben felismeri a tanult szavakat, fordulatokat, ezekből képes következtetni a szövegek témájára, ki tudja szűrni a lényegét és néhány konkrét információt.
- **Beszédképesség:**
- Részt vesz egyszerű beszélgetésekben, ha a partner lassan, jól artikulálva beszél. Feltesz és megválaszol egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan. Egyszerű fordulatokkal le tudja írni lakóhelyét, ismerőseit. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal rövid beszélgetést folytat a tanult témákról. Használja a begyakorolt beszédfordulatokat. Képes információ kérésére és adására. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal képes kommunikációra, felkészülés után rövid szövegek elmondására.
- **Olvasott szövegértés:**
- Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban. Megérti a különböző műfajú, egyszerű, autentikus szövegek lényegét, képes ezekből néhány alapvető információt kiszűrni. Képes egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menürendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyyszerű információ szerzésére. Képes rövid, egyszerű, írott instrukciók követésére képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás). Képes szótárt használni.
- **Írásképesség:**
- A tanuló képes smert szavakból álló, többmondatos szöveg diktálás utáni leírására, egyszerű eseménysor leírására. Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír. Képes szavak és rövid szövegek másolására, illetve hallás utáni leírására. Rövid mondatokat ír egyszerű nyelvi szerkezetek felhasználásával: pl. napirend bemutatása, emberek, állatok, tárgyak jellemzése, képfeliratok készítése. Képes egyszerű nyomtatványt, adatlapot kitölteni, üdvözlőt írni.
- **Szókincs:**
- 600 - 700 lexikai egység ismerete + receptív szókincs

Informatika

- Alapvető informatikai fogalmak: információ, informatika, jelrendszerek, kódolás, Neumann elvek, számítógép blokk vázlata.
- Windows Intéző használata (műveletek mappákkal, fájlokkal)
- Képszerkesztés IrfanView programmal.
- Számítógépes bemutató Power Point-al
- Programozási alapismeretek (paraméteres eljárások, ciklusok)
- Internetes keresések

Erkölcstan

- Beszélgetés erkölcsös véleményalkotással, a saját helyünk megítélése a világban.
- Pozitív – negatív véleményalkotás helyessége, formája, ezen tulajdonságok szétválogatása.
- A család fontosságának felismerése, pozitív viselkedéskultúra alkalmazása a mindennapokban.
- Napi helyes életvitel kialakítása (napirend összeállítás).
- A család helye a világban. Az értékes ember felismerése.
- Pozitív célok az ember életének irányításában.
- Az iskolai házirend ismerete, elfogadása.

Vizuális kultúra

10 db beadandó rajz:

- 1. őszi fa grafikai jellel,
- 2. Axonometrikus kocka,
- 3. színekör,
- 4. román stílus vázlat,
- 5. gótikus stílus, vázlat,
- 6. reneszánsz építészet,
- 7. üveglakterv mandala szerűen,
- 8. tavaszi virág rajz,
- 9. utca rajza,
- 10. fantáziarajz

Technika és életvitel

- Ismerje fel a növekvő, és változó emberi szükségleteket (reklám szerepe).
- Sorolja fel az építkezés anyagait.
- Ismerje a tervezéstől a kivitelezésig folyamatát (építési terv). A lakás tervrajzai.
- Magyarázza el, hogy melyek a lakás peremét érő hatások (állagmegóvások).
- Tudja a komfortfokozatokat.

- Sorolja fel, hogy mi tartozik az épített környezetünk biztonságához.
- Ismerje a lakás beosztását, berendezéseit. Textil a lakásban.
- Magyarázza el a szobai dísznövényeink szerepét, gondozását, szaporítását, tartóedényei. Ismerje a vágott virágok gondozását.
- Sorolja fel a fűszer-, és gyógynövényeket.
- Ismerje a hobbi-és használatok tartásával kapcsolatos feladatokat.
- Ismerje az otthoni munkahelyeinket.
- Ismerje a kémiai, biológiai, illetve tűzvédelmi szempontból veszélyes anyagokat (gyógyszerek, kozmetikai anyagok, irtószerek, tisztítószerek, oldószerek, festékek, növényvédő szerek, műszaki célú vegyi anyagok stb.) tárolását, használatát, és ezekkel kapcsolatos biztonsági szabályokat.
- Tudja felsorolni, hogy milyen szolgáltatásokat veszünk igénybe.
- Magyarázza el a konyha színtereit, és kialakításának szempontjait.
- Az étel-alapanyagok és a konyha alapvető élelmiszerhigiéniai szabályainak ismerete.
- Ismerje, hogy melyek az egészségre ártalmas természeti veszélyforrások.
- Tudjon mérni milliméter pontossággal, és egyszerű műszaki rajzokat készíteni.
- Ismerje fel a tárgyakat vetületük alapján.
- Tudja a különbséget a makett és a modell között.
- Ismerje az anyagtechnológiákat.
- Ismerje a biztonságos és udvarias tömegközlekedés szabályait.

Gyakorlati munkák:

- plakát készítése: reklám
- műszaki rajz: alaprajz készítése
- lakás berendezése az alaprajzon
- Halloweeni meghívó tervezése
- termésbábok, vagy-képek kialakítása
- szoba berendezése (dobozokkal)
- ajándékdoboz készítése Karácsonyra
- hímzés színezése, vagy tervezése
- kaspó díszítése különböző technikákkal
- tojáshéj-mozaik festése
- menü, vagy étlap készítése
- varrás
- konyharajz, vagy veszélyei
- ruha tervezése rajzban
- menü vagy étlap készítése
- műszaki rajz: cipőkanál
- meghívó tervezése

Ének-zene

- Énekes és hangszeres népdalfeldolgozások felismerése, megnevezése.
- Az új stílusú magyar népdal és sorszerkezetei, felfelé kvintválasz.

- Dallami ismeretek: ABC-s hangok a kis és egyvonalas oktávban GAH, a kétvonalas oktávban D”E”F”G”; módosító jelek (#, b, feloldójel) és jelentésük; módosított hangok szolmizált (fi, szi, ta, ri) és ABC-s nevei.
- Magyar történelmi műfajok: históriás ének, a lant.
- A bécsi klasszicizmus kora, stílusjegyei. A bécsi klasszicista zeneszerzők: Haydn, Mozart, Beethoven, néhány művük, felsorolása. A bécsi klasszicizmus legjellegzetesebb műfajai: Énekes-hangszeres: opera, oratórium. Hangszeres: szonáta, szimfónia, versenymű, vonósnégyes, szerenád.
- A klasszikus szimfónia felépítése, tételei. A triós forma, menüett, szonátaforma. Együttesek: a klasszikus szimfonikus zenekar, trió, vonósnégyes. A szimfonikus zenekar hangszercsoportjainak, hangszereinek megnevezése.

Testnevelés

- Ugrófeladatok el- és felugrással, akadályokra és akadályok átugrásával
- Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből, térdelőrajt 20–30 m kifutással, sprintfutások 30–60 m-en
- Az atlétika főbb versenyszabályai
- Mászókulcsolással mászás (kötélen)
- Gurulóátfordulások előre-hátra különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe
- Fejállás
- Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás után gurulóátfordulás előre
- Kézilabda: Kapura dobások helyből, kilépéssel, 3 lépésből, különböző támadó helyekről
- Alapvető szabályok, mint a lépésszabály, a kétszer indulás szabálya, a szabaddobás, a büntetődobás
- Kosárlabda: labdavezetés irányváltásokkal, ritmusos labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, helyből történő kosárra dobás, egy-két labdaleütésből,

7. osztály

Magyar irodalom

- A magyar romantika irodalmából:
Kölcsey Ferenc élete, művészete (Himnusz – memoriter; Himnusz, Huszt, Parainesis elemzése)Vörösmarty Mihály élete, művészete (Szózat – memoriter; Szózat, Szép Ilonka – műelemzés)Petőfi Sándor élete, művészete (Szeptember végén, A XIX. század költői– memoriter; Szeptember végén, A XIX. század költői – ars poetica, Nemzeti dal – verselemzés)Arany János: Szondi két apródja: párhuzamos szerkesztésmód, ballada műfaji jellemzői
- Lírai műfajok:Az alábbi művek ismerete: Berzsenyi Dániel: Búcsúzás Kemenes-aljától; Vajda János: Nádas tavon; József Attila: Mikor az uccán átment a kedves; Radnóti Miklós: Tétova óda
Az alábbi fogalmak, műfajok ismerete: elégia; beszédhelyzet; számvetés; helyzetdal; életkép; óda
- Szent Péter esernyője:Mikszáth életpályája; helyzetek, kalandok, konfliktusok; a korszakot felidéző írói eszközök; jellemek és sorsok; regény fogalma
- Kisepikai lakotások:Bede Anna tartozása: szerkezet, konfliktus, szereplők, jellemek Hét krajcár: szerkezet, konfliktus, szereplők, jellemek, ábrázolásmód novella és elbeszélés műfaji jellemzői
- Drámai műfajok: a dráma műneme és sajátosságai

Magyar nyelvtan

- Szószerkezetek:A tanuló ismerje a főbb szószerkezeteket (alárendelő, mellérendelő szószerkezetek) és viszonzókat azok általános jellemzőivel együtt.; Ismerje fel őket az írott szövegekben, és tudja megnevezni őket.; Tudja megnevezni és fölismerni a mondat részeit (alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző), a tanult módon jelölje az egyes mondatrészeket az egyszerű mondatokban.
- Kommunikáció és tömegkommunikáció: Ismerje a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.; Tudjon a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet készíteni.; Igazodjon el az internet világában: blogok, közösségi hálók.; Tudjon információkat megkeresni és kinyerni internetes oldalokról.; Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit, figyelje és tudja értelmezni partnerei kommunikációs nem nyelvi jeleit.

Matematika

- Gondolkodási és megismerési módszerek
Elemek halmazba rendezése több szempont alapján
- Számtan, algebra
Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrend
Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság
A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása
A legnagyobb közös osztó, a legkisebb közös többszörös prímtényezős felbontás

- Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás
- Összefüggések, függvények, sorozatok
Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint. Grafikonok elemzése, készítése
- Geometria
A tanult geometriai alakzatok tulajdonságainak ismerete (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetesen négyszögek szimmetriatulajdonságai), ezek alkalmazása a feladatok megoldásában. Ezen sokszögek szerkesztése
Tengelyes és középpontos tükrökép szerkesztése
Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban
A tanult testek felszínének és térfogatának kiszámítása
- Valószínűség, statisztika
Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése

Történelem

- A nemzetállamok kora és a gazdasági élet új jelenségei:
Társadalom, társadalmi csoport, identitás, nemzet, nemzetiség, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, népesedés, életmód, gazdaság, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, államszervezet, hatalmi ágak, egyeduralkodó, önkényuralom, királyság, császárság, köztársaság, parlamentarizmus, demokrácia, közigazgatás, birodalom.
Fogalmak: polgárháború, nemzetállam, szabad verseny, monopólium, szociáldemokrácia, tömegkultúra.
Személyek: I. Vilmos császár, Bismarck, Lincoln, Edison, Marx.
Topográfia: Olaszország, Németország, Egyesült Államok.
Évszámok: 1859 (csata Solferinónál), 1861-1865 (polgárháború az Egyesült Államokban), 1871 (a Német Császárság létrejötte).
Önkényuralom és kiegyezés. A dualizmus kora Magyarországon:
Fogalmak: passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, dualizmus, millennium, agrárország, emigráció, amnesztia, vallási egyenjogúság.
Személyek: Deák Ferenc, I. Ferenc József, gróf Andrássy Gyula, báró Eötvös József, Kandó Kálmán, Bánki Donát.
Topográfia: Osztrák-Magyar Monarchia, Budapest.
Évszámok: 1867 (a kiegyezés), 1896 (a millenniumi ünnepségek).
- A nagyhatalmak versengése és az első világháború:
Társadalom, társadalmi csoport, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági teljesítmény, politika, állam, államforma, államszervezet, birodalom, szuverenitás, háború, hadsereg.
Fogalmak: villámháború, állásháború/állóháború, bolsevik, szovjet, háterszág, kétfrontos háború.
Személyek: II. Vilmos, Lenin, Wilson, II. Miklós.
Topográfia: Szerbia, Szarajevó, Pétervár, Oroszország.
Évszámok: 1914. július 28. (a világháború kirobbanása), 1914-1918 (az első világháború), 1917 (az oroszországi forradalom és a bolsevik hatalomátvétel).
- Európa és a világ a két háború között:
Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény,

gazdasági válság, politika, állam, államforma, államszervezet, egyeduralom, demokrácia, parlamentarizmus, diktatúra, közigazgatás, birodalom, szuverenitás.

Fogalmak: békediktátum, kommunizmus, GULAG, személyi kultusz, fasizmus, nemzetiszocializmus, kisantant, proletárdiktatúra, tőzsde, részvény, gazdasági válság.

Személyek: Clemenceau, Sztálin, Roosevel, Mussolini, Hitler.

Topográfia: Szovjetunió, New York.

Évszámok: 1918. november 11. (az első világháború vége), 1922 (a Szovjetunió megalakulása), 1929-1933 (a nagy gazdasági világválság), 1933 (Hitler hatalomra kerülése).

- Magyarország a két világháború között:

Társadalom, társadalmi csoport, népességfogyás, migráció, életmód, gazdaság, termelés, erőforrás, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, államszervezet, diktatúra, birodalom, emberi jog, polgárjog, vallásüldözés.

- A második világháború:

Fogalmak: tengelyhatalmak, furcsa háború, hadigazdaság, totális háború, zsidóüldözés, holokauszt, roma/cigány népiptás, gettó, deportálás, partizán.

Személyek: Churchill, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc.

Topográfia: Lengyelország, Sztálingrád, Don-kanyar, Normandia, Auschwitz, Berlin, Jalta, Hirosima.

Évszámok: 1939. szeptember 1. (a második világháború kirobbanása), 1941. június 22. (Németország megtámadja a Szovjetuniót), 1941. június 27. (Magyarország hadba lépése), 1941. december 7. (Pearl Harbor, az Egyesült Államok hadba lépése), 1943. január (a doni katasztrófa), 1943. február eleje (a sztálingrádi csata vége), 1944. március 19. (Magyarország német megszállása), 1944. június 6. (a normandiai partraszállás), 1944. október 15-16. (Horthy kiugrási kísérlete, Szálasi hatalomátvétele), 1945. április (a háború vége Magyarországon), 1945. május 9. (Európában befejeződik a háború), 1945. szeptember 2. (Japán kapitulációja).

Német nyelv

- **A tanév során feldolgozott kommunikációs szándékok, témakörök, és fogalomkörök alapján a továbbhaladás feltételei:**
- A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt. Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt egyszerű, rövid beszélgetésekben a tanult témákban. Leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről. Megért ismerős témákról írt egyszerű, rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat. Képes összefüggő mondatokat, rövid szöveget írni hétköznapi, őt érintő témákról.
- **Beszédértés, hallott szövegértés:**
- A tanuló képes a tanult tananyaggal kapcsolatos egyszerű mondatok, kérdések, hallás utáni feladatok megértésére. A tanult témakörökben elhangzó szövegekben felismeri a tanult szavakat, szó- és beszédfordulatokat és ezekből következtet a szövegek témájára, tartalmára. Kis segítséggel képes kiszűrni a lényegét és néhány alapvető információt az ismert témakörökben elhangzó szövegekből.
- **Beszédkészség:**
- A tanuló képes ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal információt cserélni. Információt kér és ad. Rövid párbeszédet folytat. Összefüggő mondatokban hallott, olvasott vagy látott dolgokról beszámol. Képes

véleménye, gondolatai, érzései kifejezése, illetve ezekre egyszerű nyelvi eszközökkel rákérdez.

- Beszélgetés során meg nem értés esetén ismétlést, magyarázatot kér, visszakérdez, szükség esetén a saját mondanivalóját átfogalmazza, pontosítja. Képes a kommunikáció fenntartására, követésére, lezárására. Egyszerű szókincs és beszédfordulatok alkalmazásával, képes összefüggő beszédre saját magáról és közvetlen környezetéről. Képes rövid, egyszerű történetek elmesélésére. Használ egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat. Beszédtempója, kiejtése, intonációja a célnyelvi normához közelít.
- **Olvasott szövegértés:**
- A tanuló megérti az ismerős témákról szóló rövid szövegeket, az egyszerű, hétköznapi szövegekben alapvető információkat megtalál. Életkorának megfelelő témájú autentikus szövegek lényegét megérti, képes az alapvető információkat kiszűrni pl.: hirdetés, prospektus, étlap, programfüzet.
- **Íráskészség:**
- A tanuló képes ismert szavakból álló, többmondatos szöveg diktálás utáni leírására, egyszerű eseménysor leírására, rövid önállóan fogalmazott szöveg leírására. Képes az alapvető írásbeli műfajok sajátos szerkezeti és stílusjegyeinek felismerése és követésére. Egyszerű szövegeket ír: párbeszédet, élménybeszámolót, rövid levelet, E-mailt. Gondolatait képes mellérendelő kötőszókkal összekapcsolni. Ismeri a levél legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeit: pl.: dátum, megszólítás, elköszönés, záró formula, aláírás.
- **Szókincs:** 800- 900 lexikai egység ismerete + receptív szókincs

Kémia

- Ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát.
- Ismeri egy egyszerű laboratórium felépítését, anyagait és eszközeit.
- Megkülönbözteti a kísérletet, a tapasztalatot és a magyarázatot.
- Egyszerű modelleket használ az anyagot felépítő kémiai részecskék modellezésére.
- Ismeri a halmazállapot-változásokat, konkrét példát tud mondani a természetből és a mindennapokból.
- Tudja, hogy a keverékek alkotórészeit az alkotórészek egyedi tulajdonságai alapján választhatjuk szét egymástól, konkrét példákat ismer az elválasztási műveletekre (pl. bepárlás, szűrés, ülepités).
- Ismeri néhány köznapi anyag legfontosabb tulajdonságait és az anyagok vizsgálatának egyszerű módszereit.
- Képes egyszerű kísérletek elvégzésére és elemzésére az elemekkel, vegyületekkel és keverékekkel kapcsolatban.
- Különbséget tesz elem, vegyület és keverék között.
- Tudja, hogy melyek az anyag fizikai és kémiai tulajdonságai.
- Részecskeszemlélettel képes értelmezni az oldódás folyamatát és az oldatok összetételét.
- Példákat tud mondani a valódi oldatra és a kolloid oldatra.

Fizika

- 1. Témakör: Bevezetés a fizikába
Tudja:
mi a mérés
becsülni és mérni a következő mennyiségeket: hosszúság, térfogat, tömeg, sűrűség, idő, hőmérséklet
mit jelent a mérés pontossága, a mért adatok átlaga
- 2. Témakör: Mozgás közlekedés és sportolás közben
Ismeri a következő fogalmakat: pálya, elmozdulás, út, kölcsönhatás, nehézségi gyorsulás, erő.
Tudja az egyenes vonalú egyenletes mozgást végző test sebességére vonatkozó összefüggést, tudja számolási feladatokban alkalmazni.
Ismeri az átlagssebesség fogalmát, meghatározását a szabadesés. a nehézségi gyorsulás és a nehézségi erő fogalmát.
Tudja Newton első és második törvényét
- 3. Lendület és egyensúly
Ismeri a következő fogalmakat: lendület, periódusidő, fordulatszám, amplitúdó, rezgésszám
Newton harmadik törvényét
rugalmas alakváltozás fogalmát
ismeri az egyensúly feltételét
- 4. Témakör: Az energia
Ismer energiahordozókat, tudja azokat csoportosítani
Tud példákat az energiatakarékosságra
Tudja az energiamegmaradás törvényét
Ismeri a következő energiafajtákat: rugalmas energia, helyzeti energia, mozgási energia, belső energia
Ismeri a teljesítmény fogalmát, meghatározását

Biológia

- A bioszféra fogalmának értelmezése, a biológia kutatási céljainak ismerete, néhány jelentős felismerés és felfedezés történeti bemutatása, értékelése, a környezet fogalmának és a szerveződési szintek ismerete példákkal.
- A mikroszkópok működési elvének ismerete, a mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése, a földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése. A biológiai energiaforrás szerepének megértése, típusainak megkülönböztetése, A növényi és az állati sejttípusok összehasonlítása, anyagcseretípusok megkülönböztetése az energia- és a szénforrás alapján.
- Az élőlények sokféleségét kialakító mechanizmusok megértése, a természetes szelekció, valamint a semleges folyamatok jelentőségének ismerete. Az élővilág fejlődését befolyásoló tényezők ismerete, az alkalmazkodással összefüggő változások azonosítása néhány példán keresztül. Az állatvilág fejlődése és az emberi evolúció közötti kapcsolat felismerése, Az emberi evolúció főbb lépéseinek (agyterefogat, testtartás, tűz- és

eszközhasználat, viselkedés, kommunikáció) azonosítása. A felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok felismerése

- Az élőlények sokféleségében való eligazodás: a hierarchia és a leszármazási rokonság elvének felismerése, a fejlődéstörténeti rendszer, rendszertani kategóriák, faj, kettős nevezéktan fogalmának ismerete. A gombák, a növények és az állatok külön országba sorolása, virágtalan növények, virágos növények, férgek, ízeltlábúak, puhatestűek, és a gerincesek osztályainak alaktani és szervezettani jellemzése néhány példafaj bemutatása.
- Bolygónk nagy életközösségeinek azonosítása tematikus térképen, a kontinensek néhány jellegzetes növény- és állatfajának ismerete. Az élőlények testfelépítése, életmódja, élelciklusa és a biom ökológiai feltételei közti kapcsolat megértése. Az európai magashegységekben kialakuló függőleges zonalitás okainak megértése, néhány jellegzetes életközösség, faj azonosítása. Óceánok, tengerek és édesvízi életközösségek néhány jellegzetes élőlényének ismerete. Táplálkozási láncok és hálózatok összeállítása a biomok élőlényeiből.
- Az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kölcsönhatások azonosítása, környezeti igény és tűrőképesség összefüggésének felismerése. A levegő, a víz és a talaj minőségi jellemzőinek ismerete, természetes összetevők és szennyezők azonosítása. Az élőhely fogalmának és az élőhelyi környezethez való alkalmazkodás módjainak és példáinak ismerete. Az életközösségekben a kölcsönhatások és hálózatok felismerése, ciklikus és előrehaladó változási folyamatok azonosítása (életközösség, élőhely, környezeti igény, tűrőképesség, indikátorszerkezet, populációs kölcsönhatás, évszakos és napi változási ciklus, társulások fejlődése, szukcesszió fogalma).
- A természetvédelem szükségessége melletti érvelés, A gazdálkodás, a települések és az infrastruktúra fejlődése által előidézett, a természeti környezetre gyakorolt hatások azonosítása, konkrét példák alapján
- Az ökológiai elvek érvényesítési lehetőségeinek Nemzeti parkjaink elnevezésének, területi elhelyezkedésének és sajátos biológiai értékeinek ismerete, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, nemzeti park, védett faj, eszmei érték, ökoturizmus, ökogazdálkodás, urbanizáció, környezettudatosság fogalmak ismerete.
- A fogyasztói létforma és a Föld véges erőforrásai közötti ellentmondás felismerése, a fenntarthatóság problémájának ismerete, Az ökológiai gazdálkodás, a génmegőrzés, az éghajlatváltozási hatások megelőzése, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak ismerete.
- A testtájak és szervek elhelyezkedésének bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen
- Az emberi kültakaró szövettani rétegeinek azonosítása ábrákon, az egyes rétegek, szervek funkciójának ismertetése. A gerincoszlop tájékainak és részeinek megnevezése, a végtagok és függesztőveik, a mellkas csontjainak megmutatása csontvázon vagy képeken és saját testen. A mozgásszervrendszerre jellemző főbb kötő-, támasztó- és izomszövet csoportokban a szerkezet és működés kapcsolatának értelmezése, a végtagok hajlító- és feszítőizmai elhelyezkedésének megmutatása.

Földrajz

- A földfelszín változása:
A geológiai és a földrajzi erők jellemzői. A föld gömbhéjas szerkezete, kőzetlemezek fajtái, mozgásuk. Ismerjék a kőzetlemezek mozgásainak következményeit. A kőzetek kialakulása,

csoportosításuk. Ásványok, ércek jellemzői. A földtörténeti korok jellemző eseményei, ásványkincsei, korbosztás.

- Gazdasági ismeretek:
A mezőgazdaság, az ipar, a szolgáltatás, mint gazdasági ágazatok jellemzői. A kereskedelem, pénzforgalom fogalmai, nemzetközi szervezetek, ENSZ.
- Afrika:
Afrika földrajzi helyzete, partvonala, határai. Afrika felszíne, kialakulása, tájai. A kontinens éghajlata, vízrajza, növényzeti övei. Afrika gazdasági életének jellemzői, mezőgazdasága. Fontos mezőgazdasági termékek. Gazdasági elmaradottságának okai. Jellemző országai: Egyiptom, Dél-Afriai köztársaság.
- Amerika:
Amerika partvonala, szigetek, félszigetek, öblök. Amerika tájai kialakulásuk sorrendjében, éghajlati övezetek. Folyói, tavai. Amerikai Egyesült Államok gazdasága, városai. Dél- és Közép-Amerika gazdasági életének jellemzői. Brazília gazdasága.
- Ázsia:
Ázsia partvonala, szigetei, félszigetei. Ázsia földtörténeti kialakulása, tájai. Ázsia éghajlati övezetei, a monszun éghajlat jellemzői. Folyók, tavak. Délnyugat-Ázsia gazdasága. India, Kína Japán jellemzői, Délkelet-Ázsia gazdasága.

Informatika

- A számítógép működési alapelvei (számítógép blokk vázlata kódolás, Neumann elvek, adatmennyiség mértékegysége)
- Állományok tömörítése, kicsomagolása
- Keresés a Weben (hasznos web helyek , elektronikus könyvtár)
- Számítógépes előadás készítése Power Pointtal
- Programozási alapismeretek (Imagine program használata)

Erkölcstan

- Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire.
- Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes reálisan felmérni a lehetőségeit.
- Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget.
- Képes saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni.
- Tisztában van vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért. Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.
- Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére.
- Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést.

Vizuális kultúra

10 db beadandó rajz:

- 1. Drótsomó rajza,
- 2. fakéregminta,
- 3. szögletes formák,
- 4. kocka térbeli rajza,
- 5. kocka hálózatának rajza,
- 6. barokk vázlat,
- 7. klasszicizmus vázlat,
- 8. romantika művészete vázlat,
- 9. impresszionizmus vázlat,
- 10. postimpresszionizmus vázlat

Technika és életvitel

- Sorolja fel a hulladékok csoportosítását a keletkezési hely szerint.
- Magyarázza el a különböző ásványi energiahordozók keletkezését, és tudja csoportosítani a fosszilis és megújuló energiaforrásokat. Tudjon felsorolni alternatív energiaforrásokat.
- Tudjon megrajzolni tárgyaknak a metszeti képét (tanári segítséggel).
- Magyarázza el a négyütemű OTTO-motor működését.
- Ismerje a hagyományos díszkert jellegzetes szintjeit, azok növényeit, gondozását).
- Sorolja fel a környezetbarát kertművelés lehetőségeit.
- Tudja az építészeti alkotások jellemzőit, és hogy mi határozza meg az épületek formáját.
- Magyarázza el, hogy miért nélkülözhetetlen a víz.
- Ismerje a víz előállításának, valamint a csatornába jutásának az útját.
- Tudja, hogy miért fontos a háztartási hulladékot kezelni.
- Magyarázza el, hogy melyek a gépjárművekben a korszerű berendezések (gazdaságos, biztonságos, környezetkímélő, gépkocsivezetőt tehermentesítő, utasok kényelmét szolgáló)
- Tudjon rajzolni áramköröket (ÉS, ill. VAGY kapcsolás), és azok igazságtáblázatát.
- Ismertesse, hogy melyek az egészségmegőrzés beavatkozásának fajtáit.
- Legyen tisztában a papíralapú és elektronikus menetredek használatával.
- Ismerje a fűtési rendszer alapvető részeit.
- Ismerje a konyhai gépekkel szemben támasztott követelményeket.
- Sorolja fel, melyek a személygépkocsi üzemének alapvető feltételei.

Gyakorlati munkák:

- hulladékból használati, vagy dísz tárgy készítése
- betűsablon kitöltése
- tőklámpás faragása
- plakát készítése: energiatakarékosság
- metszeti ábrázolás
- szerelési gyakorlat
- kesztyű varrása

- ruhatervék készítése
- KRESZ teszt kitöltés
- CD-re óra hátlapjának tervezése
- terv: könyvborító
- gyufaszázból építmény alkotása
- plakát: víz (szerepe, körforgása, felhasználása, élmény)
- műszaki rajz: lámpakapcsolások
- szappanból jármű faragása
- logikai áramkörök összeállítása
- papírmásé technikával tálka készítése, és kifestése
- útvonaltervek készítése
- jelzőlámpás útkereszteződés modellezése

Ének-zene

- 10 megjelölt tanult dal, zeneműtémák stílushű, szép, kifejező, pontos, tiszta éneklése egyénileg emlékezetből.
- Ritmika: kis nyújtott és éles ritmus, szinkópa, triola, „bokázó” ritmus; tanult dal ritmizálása kottából.
- Hangközök: a szeptim hangköz (k7, N7) felismerése, szolmizált éneklése, lejegyzése.
- Zenetörténeti kor: romantika. Romantikus műfajok felsorolása, stílusjegyek megfogalmazása, ismertetése.
- Zeneszerzők: Erkel Ferenc, Liszt Ferenc, Schubert, Verdi, Wagner.
- Műfajok: népies műdal, verbunkos, rapszódia, programzene, szimfonikus költemény, romantikus dal, nemzeti opera. Erkel Ferenc Bánk bán c. operájának tartalma emlékezetből.
- Zenekar: a romantikus nagyzenekar.
- Előadási jelek: tempójelzések (tempo giusto, andante, moderato, allegro vivace) és dinamikai jelek (pp, p, mp, mf, f, ff, crescendo, decrescendo) a tanult dalokhoz és a meghallgatott zeneművekhez kapcsolódva.
- Hangsorok: dúr és moll hangsorok 2#-2b-ig (D-dúr, h-moll; B-dúr, g-moll) kottaképről történő olvasása, a módosító jelek értelmezése kottakép alapján, tanult dallamok éneklése betűkottáról és kottakép alapján segítséggel.

Testnevelés

- 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása, végrehajtása
- Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal, távolságra
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása
- Egyénileg választott három atlétikai versenyszám végrehajtása (kislabda dobás, távolugrás, 100 m síkfutás stb.)Gurulóátfordulások előre-hátra
- Keresztbe állított ugrószekrényen guggoló átugrás
- Két választott sportjáték történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpijonjainak megismerése
- Kézilabda: Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, összekapcsolása kapura dobásokkal, alapvető szabályok készségszintű ismerete

- Kosárlabda: Egy- és kétütemű megállásból tempódobás, alapvető szabályok készségszintű ismerete

8. osztály

Magyar irodalom

- Magyar irodalom a 20. század első felében:
A Nyugat c. folyóirat történetének ismerete
A következő művek ismerete: Ady Endre: A magyar Ugaron; Héja-nász az avaron; Őrizem a szemed; Juhász Gyula: Tiszai csönd ; Kosztolányi Dezső: Boldog szomorú, dal; Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú; József Attila: Születésnapomra; Radnóti Miklós: Nem tudhatom az alábbi fogalmak ismerete: vátesz; szimbólum; szinesztézia; alkalmi vers; önmegszólító vers; tájköltészet megújítása; szerelmi költészet megújítása
memoriterek: Ady Endre: Őrizem a szemed; József Attila: Születésnapomra
- Magyar irodalom a 20. század második felében és napjainkban:
A következő művek ismerete: Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról; Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet; Lackfi János: Lavina-dal; Jónás Tamás: Lassuló zuhanás
az alábbi fogalmak ismerete: politika és irodalom kapcsolata; értékpusztulás; vallomások jellegű költészet; zeneiség; közösségi, emberi értékek; elidegenedés; töredékesség
- Regények:
Az alábbi mű ismerete: Szabó Magda- Abigél
a regény műfaji jellemzői, fajtái; helyzetek, kalandok, konfliktusok; a korszakot felidéző írói eszközök; jellemek és sorsok; irodalom és politika kapcsolata
- Kisepikai alkotások:
Az alábbi művek ismerete: Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek); Örkény István: Ballada a költészet hatalmáról; Lázár Ervin: A szökés
Az alábbi fogalmak ismerete: humoreszk; elbeszélői nézőpont; egyperces novella; groteszk; emlékezet
- Drámai műfajok:
Részletek ismerete az alábbi műből: Shakespeare- Romeo és Júlia
Jellemek, szereplők ismerete
Az alábbi műfajok és fogalmak ismerete: komédia; komikum; tragédia; alapszituáció; konfliktus; drámai dialógus; tragikum

Magyar nyelvtan

- Dolgozzunk a szövegekkel:
Legyen képes egy kb. 300-350 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére.; Tudja a szöveg tartalmát összefoglalni, róla önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Legyen képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni.; Ismerje az önéletrajz fajtáit és tudjon is írni

- Szóalkotási módok:
A tanuló ismerje fel a szerves és szervetlen szóösszetételeket, tudja megkülönböztetni őket.; A tanuló ismerje fel az alá- és mellérendelő szóösszetételeket, legyen tisztában az összetett szavak helyesírásával.; Legyen tisztában a szóképzés fogalmával, ismerje fel a képzett szavakat.
- Összetett mondat:
A tanuló ismerje és a szövegalkotásban használja a különböző mondatfajtákat.; Ismerje fel és tudja megnevezni az összetett mondatokat (mellérendelő és alárendelő összetett mondatok) és azok altípusait.; Törekedjen az összetett mondatok különböző fajtáinak változatos használatára a szóbeli és írásbeli szövegalkotásai során.; Ismerje és alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket.
- A nyelv változása, nyelvhasználat:
A tanuló ismerje a magyar nyelv eredetét és típusát.; Legyen tisztában a szókészlet eredetével; az alapnyelvi szavakkal; a belső keletkezésű szavakkal; az idegen szavakkal, azok helyesírásával.; Legalább egy nyelvtörténeti emlékről tudjon beszélni.

Matematika

- *Gondolkodási és megismerési módszerek*
Elemek halmazba rendezése több szempont alapján
Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával
- *Számtan, algebra*
Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben
Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság
A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete
A legnagyobb közös osztó és a legkisebb közös többszörös meghatározása
Prímszám, összetett szám. Prímtényező felbontás
Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás, kiemelés
Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás pozitív egész kitevők esetén
Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek és egyenlőtlenségek
- *Összefüggések, függvények, sorozatok*
Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint
Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése
Grafikonok elemzése a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon.
- *Geometria*
A tanult geometriai alakzatok tulajdonságainak ismerete, szerkesztése
Tengelyes és középpontos tükrökép, eltolt alakzat képeinek szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül)
A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása számítási feladatokban
Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének kiszámítása
A tanult testek felszínének és térfogatának kiszámítása
- *Valószínűség, statisztika*
Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése

Történelem

- Társadalom, társadalmi csoport, társadalmi mobilitás, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog.
- **Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése:**
- *Fogalmak:* hidegháború, vasfüggöny, jóléti állam, piacgazdaság, szuperhatalom.
- *Személyek:* Truman, Marshall, Hruscsov.
- *Topográfia:* Szovjetunió, NSZK, NDK, Kína, Észak- és Dél-Korea, Észak- és Dél-Vietnam, Kuba, Közel-Kelet, Izrael, Palesztina.
- *Évszámok:* 1946 (a fultoni beszéd), 1947 (a párizsi békék), 1948 (Izrael Állam megalakulása), 1949 (a NATO, az NDK és az NSZK megalakulása), 1953 (Sztálin halála), 1955 (a Varsói Szerződés), 1961 (Jurij Gagarin űrrepülése, a berlini fal felhúzása).
- **Magyarország a második világháború végétől az 1956-os forradalom és szabadságharc leveréséig:**
- Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, migráció, életmód, város, nemzet, nemzetiség; gazdaság, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, állampolgári jog, vallásüldözés, egyházüldözés, vallásszabadság.
- *Fogalmak:* népbíróságok, államosítás, internálás, pártállam, ÁVH, kitelepítések, tervgazdaság, kollektivizálás, szövetkezet, tömegpropaganda,
- *Személyek:* Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Nagy Ferenc, Kovács Béla, Mindszenty József, Nagy Imre, Kádár János.
- *Topográfia:* Debrecen, Recsk, Hortobágy.
- *Évszámok:* 1945. november (választások Magyarországon), 1946 (a második köztársaság és az új forint), 1947 (a kékcédulás választások, a párizsi béke), 1956. október 23. (a forradalom kitörése), 1956. november 4. (a forradalom leverésének kezdete).
- **A két vilárendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása:**
- Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás.
- *Fogalmak:* munkásőrség, konszolidáció, népfelkelés, puha diktatúra, amnesztia, háztáji, pártállam, szamizdat, demokratikus ellenzék.
- *Személyek:* Kádár János.
- *Topográfia:* Salgótarján, Szászhalombatta, Bős-Nagymaros, Monor, Lakitelek.
- *Évszámok:* 1958 (Nagy Imre és vádlott társai kivégzése), 1968 (az új gazdasági mechanizmus), 1985 (a monori találkozó), 1987 (a lakiteleki találkozó), 1989 (Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése, a harmadik köztársaság kikiáltása).
- **Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése :**
- *Fogalmak:* privatizáció, rendszerváltás/rendszerváltozás, pluralizmus, demokratikus intézményrendszer, jogállam.
- *Személyek:* Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor, Mádl Ferenc.
- *Topográfia:* Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Várvidék (Burgenland).

- *Évszámok:* 1990 (szabad, többpárti választások Magyarországon), 1991 (a szovjet csapatok távozása hazánkból), 1999 (csatlakozás a NATO-hoz), 2004 (Magyarország EU-tag lett).
- **Állampolgári ismeretek:**
- **Társadalmi szabályok:**
  - Társadalom, norma, szabály, jog, kötelesség.
  - Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, alapvető emberi jog, gyermeki jog, hivatal, egyenlőség, társadalmi különbség, társadalmi egyenlőtlenség, előítélet, kirekesztés, gyűlöletkeltés, gyűlölet bűncselekmény.
- **Állampolgári alapismeretek**
  - Állam, politikai rendszer, államforma, királyság, köztársaság, hatalom, intézmény, szervezet, kormányzás, demokrácia, diktatúra, szélsőséges pártok és mozgalmak, államszervezet, hatalommegosztás.
  - Hatalmi ág, érdekképviselő, állampolgári jogok, állampolgári kötelességek, közjó, politikai intézmény, média, közélet, nyilvánosság.
- **Pénzügyi és gazdasági kultúra:**
  - Munka, gazdaság, piac, pénz, termelés, fogyasztás.
  - Piacgazdaság, háztartás, vállalat, belföld, külföld, pénzügyi közvetítő, bankjegy, pénzhelyettesítő, költségvetés, bevétel, kiadás, egyenleg, megtakarítás, betét, kötvény, befektetési jegy, hitelfelvétel, kamat, árfolyam, infláció.
- **Háztartás és családi gazdálkodás:**
  - Család, szükséglet, munka, tulajdon, jövedelem.
  - Háztartás, költségvetés, bevétel, kiadás, társadalmi juttatás, tulajdonból származó jövedelem, örökség, nyereség, vagyon, létszükségleti kiadás, nem létszükségleti kiadás, beruházás, egyenleg, megtakarítás, befektetés, hitel, kamat, bank, bankszámla, bankkártya, banki művelet, lakossági folyószámla.
- **Médiakörnyezet, a média funkciói, a nyilvánosság**
  - Az internet, a televízió, a videojáték (mozi, rádió, újság) szerepének meghatározása. A média használata a mindennapokban.
  - A különféle médiatartalmak értelmezése, a média funkcióinak (megőrkítés, tájékoztatás, vélemények befolyásolása, jövedelemszerzés, szórakoztatás, gyönyörködtetés, önkifejezés) azonosítása.
  - A nyilvánosság jelentésének és jelentőségének meghatározása, szerepének tisztázása az egyes korokban és társadalmakban.
  - Média, tömegkommunikáció, médiahasználat, funkció, médiaszöveg, nyilvánosság.
- **A médiamodellek és intézmények:**
  - A médiapiacra az olvasóért, nézőért, felhasználóért folyó verseny szereplői, jellemzői és eszközei.
  - A fontosabb médiamodellek (közszolgálati, kereskedelmi, közösségi média) és jellemzői, valamint azok megkülönböztetése.
  - A médiainstítúciók célközönségei (életkor, nem, végzettség, kulturális és egzisztenciális háttér, érdeklődés).
  - A közösségi hálózatok funkciói, jellemzői.
  - Közszolgálati média, kereskedelmi média, közösségi média.
- **A média társadalmi szerepe, használata –**
- **Reklám és hír a hagyományos és az új médiában**
  - A reklámok, a hirdetés és a médiaipar jellemzői.
  - A hírgyártás folyamatának, szereplőinek azonosítása.
  - A hír, a kommentár és a hírérték fogalmának meghatározása.

- A pártatlanság és korlátai.
- Hír, kommentár, hírtérték, hírverseny, pártatlanság, hírportál, közösségi oldal.

Német nyelv

- **A továbbhaladás feltételei:**

- A2 szintű nyelvtudás: A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt. Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben. Egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről. Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat. Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

- **Beszédértés, hallott szövegértés:**

- Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókinccset, ha számára ismert dologról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét. Többnyire ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid, kb 100 szóból álló szövegből fontos információt kiszűr, képes a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníteni. A tanult témakörökben elhangzó szövegekben a tanult szavakat, beszédfordulatokat felismeri, és ezekből következtet a szövegek témájára, tartalmára.

- **Beszédképesség:**

- Részt vesz egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésben, amely ismert tevékenységhez kapcsolódó közvetlen információcserét igényel. Fel tud tenni kérdéseket, egyszerű állításokra reagál. Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrába rendezett mondatokban válaszol. Egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz, kérdéseket tesz fel, megértési probléma esetén segítséget kér. Törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.

- **Olvasott szövegértés:**

- Az ismerős témákról szóló rövid szövegeket megérti, bennük az alapvető információkat megtalálja.
- Ismert szöveget hiba nélkül olvas helyes hangsúllyal és hanglejtéssel. Részben ismeretlen szavakat és kifejezéseket is tartalmazó szöveg tartalmát következtetéssel megérti. Lényeges információkat megtalál egyszerű szövegekben, pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben. Megérti az egyszerű üzeneteket, leveleket, elektronikus üzeneteket. Egyszerű használati utasításokat, instrukciókat megért.

- **Írásképesség:**

- Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni. Ismert szavakból álló, többmondatos szöveget diktálás után leír, képes rövidebb önálló fogalmazást megírni. Egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz. A mondatokat képes könnyen használható kötőszavakkal összekapcsolni. Felismeri az alapvető írásbeli műfajok sajátos szerkezeti és stílusjegyeit. Képes különböző szövegtípusok létrehozására, pl. leírás, párbeszéd. Kommunikációs céllal egyszerű, rövid szövegeket ír, pl. levél, üzenet. Gyakori írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeit alkalmazza, pl. levélnél ír dátumot, nem felejt el a megszólítást és van záró formula.

- **Szókinccs:**

- 1000 -1500 lexikai egység produktív ismerete + receptív szókinccs

Kémia

- Különbséget tud tenni elemi részecske és kémiai részecske, valamint atom, molekula és ion között.
- Szöveges leírás vagy kémiai szimbólum alapján meg tudja különböztetni az atomokat, molekulákat és ionokat.
- Ismeri a legfontosabb elemek vegyjelét, illetve vegyületek képletét.
- Tudja, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel.
- Fel tudja írni a kisebb atomok elektronszerkezetét a héjakon lévő elektronok számával (Bohr-féle atommodell).
- Ismeri a köznapis anyagok molekula- és halmazszerkezetét (hidrogén, oxigén, nitrogén, víz, metán, szén-dioxid, gyémánt, grafit, vas, réz, nátrium-klorid).
- Ismeri a köznapis élet szempontjából legalapvetőbb kémiai reakciókat (pl. égési reakciók, egyesülések, bomlások, savak és bázisok reakciói, fotoszintézis).
- Ismeri a sav-bázis indikátorokat, érti felhasználásuk jelentőségét.
- Ismeri a korrózió fogalmát és a fémek csoportokba sorolását korrózióállóságuk alapján, érti a vas korróziójának lényegét, valamint a korrózióvédelem módjait.
- Érti és példákkal szemlélteti az emberi tevékenység és a természeti környezet kölcsönös kapcsolatát kémiai szempontok alapján.
- Ismeri a természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a kőzetburoknak, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagait.
- Érti a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonréteg károsodásának, valamint a szmogoknak a kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását.

Fizika

- 1. Témakör: Víz és levegő a háztartásban és a környezetünkben
Ismeri
a halmazállapotokat, a halmazállapot-változásokat (légnemű, folyékony, szilárd, fagyás, olvadás, párolgás, lecsapódás, forrás)
a kapilláris csövek, a nyomás, a hidrosztatikai nyomás fogalmát, nyomáskülönbségen alapuló eszközöket ismer
a felhajtóerő fogalmát
az úszás, a lebegés feltételét
Tudja elemezni a termikus kölcsönhatásokat
- 2. Témakör: Világítás, fény, optikai eszközök
Ismeri
a fényforrás fogalmát, azok fogyasztását és fényerejét meghatározó mennyiségeket, tud példákat fényforrásokra
a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét ezek kijavításában
a fény egyenes vonalú terjedését, a szabályos fényvisszaverődést, a fénytörést
a síktükörben látható tükörkép megszerkesztésének módját
a fénytörés jelenségét
a gyűjtő- és szórólencse jellemzőit, képalkotását, a fókusz távolság és a fókuszpont fogalmát
- 3. Témakör: Hullámok
Ismeri
a hullámhossz, frekvencia, amplitúdó, terjedési sebesség, állóhullám fogalmát
a hallás folyamatát

hangmagasság és a hangerő fizikai magyarázatát
a fény hullámtermészetét
szivárvány színeit, a kiegészítő színeket

- 4. Témakör: Elektromosság a háztartásban

Ismeri

a következő fogalmakat: atom, elektromos állapot, elektromos áram, áramforrás, fogyasztó, feszültség, áramerősség, ellenállás, elektromos energia, Joule-hő, teljesítmény, szigetelők és vezetők

a feszültség, áramerősség, ellenállás, elektromos energia, teljesítmény mértékegységét, jelét az egyszerű áramkör részeit

Ohm törvényét és tudja alkalmazni egyszerű számítási feladatokban

az áramütés hatásait, következményeit, a teendőt ha áramütést szenvedett lát

az állandó mágnes sajátságait, az iránytűt, a Föld mágneses terét

a transzformátor szerepét

- 5. Témakör: Égi jelenségek megfigyelése és magyarázata

Ismeri

a napközéppontú világtérkép, földtípusú bolygó, Nap- és Holdfogyatkozás, csillag, világűr, galaxis, fekete lyuk, fényév fogalmakat

a holdfázisok változásának fizikai hátterét

a csillagképek, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban

Naprendszer bolygóinak fontosabb fizikai jellemzőit

a Nap fizikai jellemzőit, a Nap energiájának forrását

A Föld Nap körüli mozgásának, a Hold Föld körüli mozgásának fizikai jellemzőit

- 6. Témakör: Környezetünk globális problémái

Ismeri

az éghajlatváltozás, üvegházhatás, ökológiai lábnyom, környezettudatosság, fényszennyezés, zajszennyezés fogalmakat

az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait.

az éghajlatváltozás okait és következményeit

Biológia

- A belső szervek elhelyezkedésének bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen. A táplálkozási szervrendszer főbb részeinek, a tápcsatornaszakaszok funkcióinak, a szakaszok szövettani és szervi felépítésének és működésének értelmezése, az emésztés és felszívódás folyamatának megértése
- A tápanyagok élettani szerepének megértése, az energiatartalom és összetétel adatainak értelmezése. A légzőszervrendszer szövettani és szervi felépítésének, a légcsere- és a gázcsere-folyamatok helyének és funkcióinak azonosítása, biológiai hátterének ismerete. A szervezet folyadéktereinek és a keringési szervrendszer szerveinek azonosítása, biológiai funkciójának a felépítés és működés alapján való ismertetése. A vérkép, a vér összetételének jellemzése, a főbb alakos elemek és vérplazma funkcióinak azonosítása. A kiválasztó szervrendszer főbb feladatainak, szerveinek azonosítása, működési elvének ismertetése ábra alapján.
- Az idegrendszer feladatának, működési módjának ismerete, a központi és környéki idegrendszer, a gerincvelő és az agyvelő felépítésének vázlatos ismerete, az akaratlagos és a vegetatív szabályozási módok megkülönböztetése. Az érzékelési képességek (látás, hallás, kémiai és mechanikai érzékelés) és az ezeknek megfelelő érzékszervek

felépítésének és működésének ismerete. A hormonrendszer feladatának, működési módjának megértése, a főbb hormontermelő szervek azonosítása, a termelt hormonok hatásainak bemutatása, az idegi és a hormonális szabályozás kapcsolatának ismerete. Az immunrendszer és a keringési szervrendszer közötti kapcsolat felismerése, a védekezésben szerepet játszó fontosabb sejttípusok és kémiai anyagok azonosítása, a veleszületett és szerzett immunitás megkülönböztetése

- A védőoltások működési módjának azonosítása, az egyéni és a közösségi egészség megőrzésében játszott szerepük ismerete.
- A női és a férfi nemiszervrendszer külső és belső felépítésének ismerete képek, ábrák alapján, a női és férfi másodlagos nemi jellegek kialakulásának bemutatása. Az ivarsejtek képződési helyének azonosítása, a tulajdonságok átörökítésében és a változékonyság biztosításában játszott szerepük magyarázása. A megtermékenyítés feltételeinek ismerete, a fogamzásgátló módszerek működésének magyarázata. A fogamzástól a születésig tartó magzati fejlődés főbb jellemzőinek és feltételeinek ismerete. A gének szerepének ismerete, az utódnemzedékek kialakulására vezető genetikai folyamatok egyszerű öröklésmenetek példáján történő bemutatása. A testi és a nemi kromoszómák megkülönböztetése, a nem meghatározásában játszott szerepük ismerete. A felelős szexuális magatartás jellemzőinek ismerete.
- A szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőinek azonosítása, megelőzési lehetőségeinek ismerete. Az életkor, az életmód és a táplálkozás közötti összefüggések felismerése, az egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozás alapvető elveinek ismerete.
- A rendszeres testmozgás és az egészség megőrzése közötti összefüggés, a mozgásszegény életmód okozta egészségügyi kockázatok ismerete. A kórokozó, a fertőzés, a járvány és higiénia fogalmi közötti összefüggések ismerete. A daganatos betegségek környezeti és életmódbeli kockázati tényezői, az orvosi szűrővizsgálatok és diagnosztikai eljárások céljainak azonosítása egy-egy példán keresztül. Az elsősegélynyújtás lépéseinek elvi ismerete.

Földrajz

- 1. Nyugat-, Észak- és Dél-Európa
Európa földtörténete, tájai. Földrajzi övezetesség, éghajlat, vízrajz, növényzet jellemzői. Európai Unió keletkezése, feladatai. Nyugat-Európa természeti földrajza, tájai. Nagy-Britannia, Franciaország gazdasági élete, városai. Észak-Európa kialakulása, országai, gazdasága. Dél-Európa természeti földrajza, gazdasága.
- 2. Kelet- és Közép-Európa
Kelet-Európa tájai, Oroszország, Ukrajna gazdasági élete. Közép-Európa tájai, éghajlati jellemzői.
Németország, Lengyelország, Csehország gazdasági élete. Alpok országai: Szlovénia, Ausztria, Svájc gazdasági élete. A Kárpátok kialakulása, részei. Szlovákia, Románia Gazdasági élete.
- 3. A Kárpát-medence természeti viszonyai:
Földtörténeti kialakulása, a Kárpát-medencevidék. Hazánk tájainak kialakulása, részei, folyói. Az alföldek jellemzői, a hegyvidékek jellemzői, részei, a dombvidékek kialakulása, tájai.
Éghajlati jellemzők, Nemzeti parkok.
- 4. Magyarország társadalmi viszonyai:

Települések jellemzői, fővárosunk: Budapest. Mezőgazdasági termelés, ipar. A szolgáltatások színvonala Magyarországon. Régióink fejlettsége, Világörökségek.

Informatika

- Szövegszerkesztési ismertek. Word szövegszerkesztő használata.
- Egyszerűbb web lap létrehozása
- Excel táblázatkezelő használata egyszerű függvényekkel (szum, min, max, átlag..)
- Információ keresés az elektronikus könyvtárban

Erkölcstan

- Az önismeret fejlesztése a saját mozgatóerőkre való reflektálással.
- Az önellátás és az akaraterő fejlődése.
- Ösztönzés a személyes értékválasztás.
- A szexuális visszaélések veszélyei.
- Az európai identitás kialakulása.
- A más kultúrák iránti nyitottság erősítése.
- Kultúrák és a népcsoportok.
- A legfontosabb általános társadalmi normák.
- A személyes jövőkép kialakítása.
- Az egyéni és közösségi boldogulást támogató értékek.
- Tények és vélemények elkülönítése; érvényes állításoknak és értékeléseknek a megfogalmazása; ezek gyakorlása, fejlesztése.
- A nagy világvallások legfontosabb tanításai.
- A világértelmezések közötti párbeszéd fontossága.

Vizuális kultúra

10 db beadandó rajz:

- 1.szöveg rajz,
- 2. színelmélet,
- 3. perspektíva rajzban,
- 4. realista ábrázolás,
- 5. modern művészet vázlat,
- 6. szürrealista rajz,
- 7. kubizmus vázlat,
- 8. absztrakt művészet vázlat,
- 9. tájkép,
- 10. kollázs

Ének-zene

- A megjelölt dalok szép, kifejező, pontos, tiszta éneklése emlékezetből
- Ritmika, hangközök, hangsorok: a 8 év anyagának összefoglalásaként könnyű dallamok, ritmusok olvasása, írása 2#-2b-ig szolmizálva és ABC-s névvel önállóan.

Testnevelés

- Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás)
- Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással
- Súlylökés 3–4 kg-os szerrel, egy kézzel helyből szemből
- Kislabdahajítás 5–7 lépéses dobóritmussal
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása
- Gurulóátfordulások előre-hátra
- Keresztbe állított ugrószekrényen guggoló átugrás
- Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés
- Két választott sportjáték szabályainak készségszintű elsajátítása
- Két választott sportjáték történetének, magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése
- Kézilabda: Labdavezetés irány- és iramváltásokkal, indulócselek összekapcsolása kapura dobásokkal
- Kosárlabda: Egy- és kétütemű megállásból tempódobás
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák bemutatása